

РЕЦЕНЗІЯ

НА РУКОПИС НАВЧАЛЬНОГО ВИДАННЯ У ВИГЛЯДІ ДОВІДНИКА [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.]

Бухгалтерський облік у бюджетних установах ведеться на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну та інформаційну функції, але у зв'язку з специфічними функціями бюджетних установ, має свої специфічні об'єкти. У зв'язку з цим, для бюджетних установ розроблена окрема нормативна та методична база бухгалтерського обліку. Зокрема бюджетні установи працюють за кошторисами доходів та витрат, виконання яких відображається за окремим планом рахунків. Для них розроблені окремі Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі. Має відмінності від господарюючих суб'єктів і звітність бюджетних установ. У зв'язку з цим бухгалтерський облік у бюджетних установах розглядається як окремий вид діяльності.

План рахунків бухгалтерського обліку є надзвичайно важливим інструментом для бюджетних установ, оскільки він визначає структуру та систему класифікації рахунків, які використовуються для обліку фінансової інформації; є методологічним підґрунтям щодо відбиття операцій бюджетної установи. Безумовно важливість та місце плану рахунків для бюджетних установ можна пояснити такими аспектами: *структура обліку* (План рахунків визначає структуру і логіку обліку фінансових операцій в бюджетній установі, розподіляє рахунки за категоріями, такими як активи, зобов'язання, доходи, витрати та інші, що допомагає структуровано фіксувати інформацію та зберігати її відповідно до природи операцій); *контроль і звітність* (План рахунків допомагає бюджетним установам точно фіксувати інформацію про всі фінансові операції, що відбуваються, чим забезпечується контроль над фінансами, точне відображення інформації у фінансових звітах); *бюджетування і планування* (План рахунків допомагає бюджетним установам виконувати бюджетування і планування; за допомогою рахунків, визначених у плані, можна створити бюджети для різних видів видатків і доходів, а також відстежувати їх виконання); *дотримання правил і нормативів* (як і всі суб'єкти господарювання, бюджетні установи мають дотримуватися встановлених норм і правил бухгалтерського обліку та фінансової звітності. План рахунків відповідає цим нормам і надає більшість необхідних рахунків для відповідності стандартам бухгалтерського обліку); *звітність перед сторонами* (бюджетні установи часто повинні надавати фінансову інформацію стороннім, таким як донори, аудиторі, урядові органи та інші зацікавлені сторони. План рахунків допомагає у створенні

структурованих і стандартизованих фінансових звітів, які можуть бути легко розглянуті та проаналізовані); *аналіз та прийняття рішень* (План рахунків допомагає створювати звіти і аналітичну інформацію, яка обліковується і відображається за встановленою структурою). Отже, План рахунків бухгалтерського обліку є фундаментом для організації бухгалтерського обліку та забезпечення надійності, точності і відповідності стандартам фінансової звітності в бюджетних установах. Він допомагає забезпечити ефективне управління фінансами, це основний інструмент системи бухгалтерського обліку, який практично забезпечує її реалізацію та дає змогу формувати достовірну та прозору звітність.

Представлений на рецензування рукопис навчального видання у вигляді довідника «Види планів рахунків» [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.] містить нормативне забезпечення та власне Плани рахунків бухгалтерського обліку для відповідних суб'єктів господарювання – комерційної банківської та бюджетної сфер діяльності. Остання, бюджетна сфера, представлена двома офіційно затвердженими нормативними документами – Планом рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів та Планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, які використовуються бюджетними установами в залежності від рівня належності у складі бюджетної системи і за допомогою яких усі процеси, операції в діяльності бюджетних установ, інших юридичних осіб, бухгалтерія кодує «проводками», які ще називають подвійним записом з використанням синтетичних і аналітичних рахунків.

Відзначимо, що План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Мініфіну від 31.12.2013 р. № 1203 іноді в професійній бухгалтерській справі називають Планом рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, за попередньою редакцією названого нормативного документа. Особливість діючого Плану рахунків у тому що рахунки у ньому є фіксованими й змінювати їх установі не можна, але за інформаційної потреби є можливість додавати ще додаткові цифри до рахунку, тим самими забезпечуючи аналітичність та інформативність щодо розкриття діяльності, він охоплює не лише звичайні бюджетні установи, він є розпорядниками бюджетних коштів, але й державні цільові фонди, державні/місцеві бюджети, Казначейство. Тому й названо його Планом рахунків державного сектору як узагальнюючого для всіх цих установ/організацій та застосовують ще з січня 2017 року,

є переліком рахунків і субрахунків для узагальнення інформації про факти діяльності суб'єктів державного сектору у бухгалтерському обліку, у ньому за десятиковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків й субрахунків, за його допомогою можливе складання меморіальних ордерів, книги «Журнал головна», які є підставою для складання фінансової звітності, і як наслідок, уніфіковано складання фінансової та бюджетної звітності.

План рахунків бухгалтерського обліку є інструментом систематизації та накопичення інформації про господарські операції у бухгалтерському обліку. Використання Плану рахунків ніби «розкладає все по полицям» перед складанням фінансової звітності.

Ідея автора навчального видання «Види планів рахунків» у вигляді довідника Євсєєвої Ольги Олексіївни, професора кафедри фінансів, обліку і аудиту Українського державного університету залізничного транспорту [Євсєєва О.О. Види планів рахунків: довідник Харків : УкрДУЗТ, 2024.] щодо зібрання всіх чинних на законодавчому рівні Планів рахунків бухгалтерського обліку є оригінально, цікавою, доцільною, навчально-пізнавальною та фахово усвідомленою з точки зору системного та поглибленого набуття знань та підтримки професійних навичок

з організації обліку та його ведення, адже згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» обов'язковість ведення бухгалтерського обліку поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства. Все це надає підстави про системний та виважений підхід в ідейній реалізації створення довідника «Види планів рахунків».

Враховуючи вищесказане, рекомендуємо до видання Довідник «Види планів рахунків», розроблений доктором економічних наук Євсєєвою Ольгою Олексіївною, професором кафедри фінансів, обліку і аудиту Українського державного університету залізничного транспорту, як навчальне видання, яке сприятиме комплексному та системному опануванню фахових знань та кваліфікаційних навичок в сфері бухгалтерського обліку як на теоретичному, так і прикладному рівнях пізнання бухгалтерської справи.

Рецензент:

*Начальник управління
бухгалтерського обліку та фінансового забезпечення –
головний бухгалтер
Північно-Східного міжрегіонального управління
з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції*

Олеся КРАЙНЯ